

राजनि० २ प्रचुरवने ति० १ छतरा प्रतापभेदे पु० भा० शा० २७ अ०
भूरिमल्ली स्त्री भूरि वल्ल यथा स्यात् यथा मल्लति मल्ल-च-
गोरा० छीप् । अन्वयायाम राजनि० ।

भूरिमाय पु० स्त्री० भूरयः माया यच्च । १ छतराभेदे अमरः
स्त्रियं योषधत्वात् टाप् । २ प्रभूतमायायुते ति०

भूरिमूलिका स्त्री भूरीणि मूलानि यस्याः कम् टापि कृत
इत्थम् । अन्वयायाम् नैघण्टु प्र० ।

भूरिशम् अथ० भूरि-शम् । वल्लय इत्यर्थे ।

भूरिश्रवम् पु० इव० चन्द्रवंशे १ घोषदत्तसुते अमरभेदे । भा०
शा० १८७ अ० । २ प्रचुरदशस्थे ति० ।

भूरिश्रेष्ठिक पु० भूरयः श्रेष्ठिगो यत् । (भूरिष्ठ) गौड-
देशस्थो प्रभेदे "गौडे राष्ट्रमनुत्तमं निरूपमा तत्प्रापि
राज्ञा प्रीति भूरिश्रेष्ठिकनाम धाम परमं तत्प्रोत्तमोनः
पिता" प्रबोधच० ।

भूरिहन् ति० भूरौ हन्ति हन्-क्तिप् । १ छतराभेदे
२ प्रचुरभेदे पु० भा० शा० २२७ अ० ।

भूरुच्छी स्त्री भूवं २ पलति आकाशदयति रुद्धि-आहतो
(भाष्यप्रकृतौ पठितः) अथ० उप० ४० । (हातिपुं ङा)
हन्मभेदे अमरः । [शब्द मा०]

भूरुह पु० भूवि रोहति रुह-क ७त० । महीरुहे हृत्ते
भूर्ज पु० ऊर्ज-अच् ७त० । खनामख्याते बल्कप्रधाने वृक्षे ।
"भूर्जत्वचः स्वर्गवतीर्धानाः" कुशा० । "भूर्जः कटुः
कषायोष्णः भूतरक्षाकरः परः । त्रिदोषघ्नमनः पय्यः
दुष्टकौटिल्यनाशनः" राजनि० । "कथंरोगपिच्छकफ
मेदोविषहरय सः" भाष्यप्र० ।

भूर्जकण्टक पु० स्त्री० "प्रात्याक्त जायते विप्रात् पापात्मा
भूर्जकण्टकः" मनुस्मृते जातिभेदे स्त्रियां छीप् ।

भूर्जपत्र पु० भूवि-ऊर्जं पत्रं यच्च । खनामख्याते वृक्षे ।
भूर्जत्वगादयोऽप्यत्र रत्नमा० ।

भूर्णि स्त्री भू-नि नि० ऊच रपरः । पृथिव्यां सि० कौ० ।
भूर्लिक पु० कर्म० । वादप्रहारयोर्म्यस्यानकृते लोके ।

भूर्लगा स्त्री भूवि लग्ना ७त० । शङ्खपुष्पांशुं राजनि० ।
भूर्लता स्त्री भूवि लतेव । महीलतायां (कौ०) वरीकृप-
प्रदे हेम० ।

भूर्लिङ्गशकुनि पु० भूर्लिङ्गः शकुनिः कर्म० । विवशायिति
पञ्चिभेदे "प्रकृतिं याति भूतानि भूर्लिङ्गशकुनिर्यथा"
शा० व० ४१ अ० । तद्विदितिर्यथा
"अथ चेन न ते दुहिः प्रकृतिं याति मारत । । गयेव

कथितं पूर्वं भूर्लिङ्गशकुनिर्यथा । भूर्लिङ्गशकुनि-
नाम पाश्चे हिमवतः परे । भीष्म ! तस्याः सदा वाचः
भूयन्ते ऽर्धविगर्हिताः । सा साहसमितीदं सा सततं
वायते किञ्च । साहसं चात्मनातीव चरन्ती नावबुध्यते ।
साहि मांसार्गलं भीष्म ! हृत्वात् सिंहस्य खादतः ।
दन्तान्तरविनग्नं यत्तदाहते ऽनल्पचेतना । इच्छतः सा
हि सिंहस्य भीष्म ! जीवत्यसंशयम् । तद्वत्तमस्य
धर्मिष्ठ ! सदा वाचः प्रभाषसे भा० व० ४४ अ० । "भूर्लिङ्ग
शकुनिर्यथाव्यहदत्यन्तं करोति तद्वत्ते युद्धं कामयन्ते
शबलं वदन्तीत्यर्थः भूवं लिङ्गतीति भूर्लिङ्गो विवशायी
पञ्चिविशेषः एवेति पाठे एषा कथं दीया बुद्धिस्तौ
त्वदीया त्वद्वत्ते इति योज्यं तदा स्वसैव शकुन्युपमत्तम्
अर्धविगर्हिताः अर्धविपरीतक्रियया अर्धोविगर्हिती
यासां ताः । वायते शब्दं करोति । मांसार्गलं दंष्ट्रा-
न्तरजम्बस्य मांसस्य बहिर्निर्गतभागमनुहोत्तम् इच्छति
इति । सा हि पञ्चिनी मृत्युमुखे प्रविष्टापि तदुपेक्षया
जीवन्ती यथा लोकात्तुपदिशति ना साहसमिति तथा
त्वत्पदेशकारित्वात् मृत्युमुखे पतितोऽपि मृत्युना
उपेक्षितो जीवत्युत्थांसोपदिशति मृत्युमुखे न पतितव्य-
मिति" नील० ।

भूर्ल्लय न० भूर्ल्लयनिव । भूर्निपरिधौ । [निघण्टुः]
भूर्शमी स्त्री भूर्ल्लगा शमी याक्-त० । लघुशर्मा सदनपाल-
भूर्शय पु० भूवि येते शी-अच् ७त० । विचित्रये नकुशादौ ।
२ विश्वो च "भूर्शयो भूर्शयो भूतिः" विष्णुसु० । स हि
रासावतारे लघुद्रव्यनाय सागरोपान्मभूमी शयित
इति तस्य तत्त्वात् । [नैघण्टु प्र०]

भूर्शर्करा स्त्री भूवि ख्याता शर्करा शा० त० । कन्दभेदे
भूर्शेलु पु० भूवि ख्याता शेलुः शा० त० । भूर्कुंदारके
राजनि० ।

भूप मण्डने वा सु० उभ० पञ्चे भा० पर० सक० सेट् ।
भूपयति ते भूयति आभूय भू-त यभूवीत् ।
भूपय न० भूपयतेऽनेन भूय-करणे ल्युट् । अथवा किरि-
टादौ । भावे ल्युट् । २ भूपायाम् । अथवा प्रभेदाः तत्-
साधनद्रव्याणि यथा

"किरीटस्य शिरोरत्नं कुण्डलस्य ललाटिका । तालवत्तच
हारस्य यैवेयकमयोनिका । प्राचम्बिका रत्नसुतसुतकौ-
ऽर्धमात्रिका । पार्श्वयोतो नखयोतोऽङ्गुलीकादक
क्षया । कटिलग्नं माणवको मूर्ध्वगारा बल्लनिका । अङ्गुदी